

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

תיק 1108823/7

בבית הדין הרבני האזורי באר שבע

לפני כבוד הדיינים:

הרב אהרן דרשביץ – אב"ד, הרב עובדיה חפץ יעקב, הרב אברהם צבי גאופטמן

התובע: פלוני (ע"י ב"כ ע"י ב"כ עו"ד רונן דינצי ועו"ד עדיאל מליץ)
נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד חגית אלוש)

הנדון: הקטנת מזונות קטינות בהתאם ליכולת האב והסדרי שהות כמעט שווים

פסק דין

לפנינו שתי תביעות הדריות:

- א. תביעת האב להפחתת מזונות הילדים על סך של 3,500 ש"ח לחודש, שנקבע בהסכמה במסגרת הדיון בביה"ד האזורי בירושלים בתאריך כ"ט בתשרי תשע"ח (19.10.2017).
 - ב. תביעת האם להוספת רכיב המדור לסך מזונות הילדים הנ"ל שנפסק, מאחר שבזמן הגירושין גרה אצל הוריה ועתה האם שוכרת דירה באופן עצמאי.
- האב מבקש לבטל לחלוטין את דמי המזונות או להקטינם לסך של 1,200 ש"ח לשתי הקטינות.
- האם מבקשת להשאיר את החלטת ביה"ד בירושלים למזונות בסך של 3,500 ש"ח לחודש על כנף ואף להגדילם עקב קשיים כלכליים, ושהאם איננה עובדת, לסך של 4,200 ש"ח לחודש לשתי הקטינות וכן להוסיף סך של 1,240 ש"ח, לצורך מדור ודמי מדור לקטינות. האם תובעת סה"כ 5,440 ש"ח, לא כולל מחצית הוצאות חינוך/צהרונים/קייטנות, והוצאות רפואיות חריגות.
- מן הראוי לציין, שלדברי האם, דמי המזונות הנ"ל שנפסקו בביה"ד בירושלים בסך של 3,500 ש"ח, כוללים מדור וחינוך.

תמצית טענות האב

- א. במועד מתן ההחלטה הנ"ל דהיינו קביעת דמי המזונות בסך של 3,500 ש"ח בחודש, לא התקיימו בכלל זמני שהות בין התובע/האב לבין הקטינות או מי מהן, שכן התובע התגורר באוסטרליה עד לחזרתו לישראל במר' 2020.
- ב. שתי הקטינות כיום מעל לגיל 6 שנים.
- ג. זמני שהות כיום הינם מחולקים על פי מתווה של שמונה לילות אצל הנתבעת וששה לילות אצל האב, ויתכן שהאב יגיש תביעה למשמורת משותפת, וכן מתקיימים הסדרי שהות בחגים ובחופשות.
- ד. התובע הגיש לתיק בית הדין אסמכתאות שצורפו לתובענה מטעמו, המלמדים שהלה מתקיים מהבטחת הכנסה ואינו עובד, וכי הלה סובל מבעיות רפואיות המתועדות

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

במסמכים המצורפים אף לסיכומים, ואף אישור שירות התעסוקה לעניין מגבלותיו הפיזיות.

ה. הכנסתו החודשית של התובע מתבססת על קצבת הכנסה בסך של 1,700 ש"ח לחודש, ואף אם תיטען טענה של שכר בשיעור שכר מינימום, הדבר משמש את התובע לתשלום שכר דירה והוצאות מדור שוטפות, לתשלום דמי אירוח הקטינות בתקופת זמני השהות.

ו. כל נטל הנסיעות מ[...] לבאר שבע וחזרה מוטל על האב בלבד.

ז. חל שינוי נסיבות מהותי, זאת עקב חזרתו של האב לישראל, שאינו עובד כיום, והסדרי השהות כמעט שווים.

ח. האב מבקש לא לשלם כלל מזונות שתי הקטינות, ולחילופין, לחייבו בסך של 1,200 ש"ח לחודש בלבד, וכן מחצית הוצאות חינוך ורפואיות חריגות.

תמצית טענות האישה-האם

א. במקרה דנן אין כל שינוי נסיבות מהותי אשר לא נצפה על ידי האב המצדיק סטייה כלשהי מהסכם הגירושין, אשר כל הוראותיו שזורות זו בזו.

ב. מעיון בהסכם ניתן לראות כי האב צפה את חזרתו לישראל בעתיד ולכן דרש סעיף המאפשר לו לפנות לבית הדין ולבקש משמורת משותפת, אך מנגד לא דרש לדון גם במזונות הקטינות והפחתתן במידה וישוב לישראל.

ג. בהסכם נקבע כי האישה תהא רשאית להגיש תביעה להגדלת מזונות, ולא להיפך!

ד. לאשה אין כל הכנסה בשלב זה, אף לא מהביטוח הלאומי, בעוד לתובע נכסים וכספים שצבר בחו"ל כאזרח אוסטרלי, ולנתבעת אין מידע אודות הכנסות אלו.

ה. מתוך חשש כי הבעל יסכל את מתן הגט, ביה"ד ביקש לזרז את סידור הגט ולקיימו באותו המועד והביא את הצדדים להגיע להסכמות שלא מימשו את כלל הצרכים של הקטינות. באותו היום עזב התובע את ישראל וטס לאוסטרליה.

ו. התובע צבר נכסים רבים בחו"ל, המאפשרים לו לחיות חיי נוחות ופאר בישראל גם מבלי שיהיה לו צורך לצאת ולעבוד.

ז. לאב יש כושר השתכרות גבוה, אך הוא בוחר שלא לעבוד כלל.

ח. לעניין המדור ודמי מדור: האישה שוכרת דירה בסך 3,000 ש"ח לחודש, ומקבלת סיוע בשכ"ד בסך של 1,200 ש"ח לחודש. דהיינו, היא משלמת שכ"ד סך של 1,800 ש"ח, ומבקשת 40% ממנו למדור לבנות, סך 720 ש"ח לחודש. כמו כן, תובעת דמי מדור בסך כולל של 1,300 ש"ח, ו-40% ממנו-520 ש"ח לחודש.

לעניין דמי המזונות: האישה מבקשת לכיסוי ההוצאות סך של 4,200 ש"ח (2,100 ש"ח לכל קטינה).

סך כל תביעתה עומד על 5,440 ש"ח לחודש, לא כולל הוצאות חינוך, צהרונים, קייטנות והוצאות רפואיות חריגות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דיון והכרעה

א. טענה מקדמית של האשה

האישה טוענת טענה מקדמית, שנחתם הסכם גירושין בביה"ד בירושלים, ונפסקו בו מזונות בסך 3,500 ש"ח לחודש. ככל הסכם גירושין, לא ניתן לשנות את ההסכם ללא שינוי נסיבות מהותי, שלא מתקיים בנסיבות תיק זה, ובפרט, עולה מההסכם שזכות האישה לבקש להגדיל את המזונות, אך לא ניתן להקטינם על ידי האב. על כן, אין מקום לדון בהפחתת מזונות כלל.

האב טוען, שקיים שינוי נסיבות מהותי, זאת משתי סיבות:

1. בזמן עריכת ההסכם, האב התגורר באוסטרליה, ולא התקיימו כלל הסדרי שהות, וכיום מתקיימים הסדרי שהות כמעט שווים.

2. לאחר שהאב חזר לישראל, הוא כלל לא עובד. יש לציין שכיום האב נמצא בקורס נהגי אוטובוס.

לעניין הטענה המקדמית של האישה, יש להבהיר כדלקמן:

בהחלטה של ביה"ד ירושלים מיום כ"ט בתשרי תשע"ח (19.10.2017) נכתב:

"הצדדים הופיעו לדיון לאישור הסכם גירושין. בהתאם להסכמתם ניתנת בזאת ההחלטה כדלהלן:

א. הצדדים התגרשו בג"פ כדמו"י לאחר שהאשה ויתרה על הכתובה.

ב. שתי הבנות [...] נשארות במשמורת האם. עם חזרתו ארצה של האב, אין מניעה שתוגש בקשה למשמורת משותפת והבקשה תידון כמקובל.

ג. האב [פלוני] מחויב לשלם לאם [פלונית] סך 3500 שקל לחודש עבור מזונות שתי הבנות. התשלום הראשון ישולם ביום 1.11.17. אין מניעה שתוגש בקשה לדיון בתביעה להגדלת דמי המזונות."

לצורך הכרעה במשמעות החלטת ביה"ד ירושלים, והאם מדובר בהסכם גירושין רגיל, מן הראוי לעיין בפרוטוקול הדיון מאותו יום, בו נכתב:

"בית הדין: אתם מעוניינים להתגרש בלי הסכם?

האיש: דיברתי עם [...] הוא אמר שהדיין יפסוק את המזונות אבל הכי חשוב שאני דורש משמרת משותפת כשאני חוזר [...].

בית הדין: שתי הבנות במשמורת שלך כרגע וברגע שהוא יחזור יש מקום לדון איפה הוא יגור. לגבי מזונות איזה סכום אתה מציע?

האיש: 3000 ש"ח לחודש. קניתי אוטו גם בשבילנו.

בית הדין: היום לא הוזמנתם לדיון במזונות [...] אם לא תציגו הסכמה.

האשה: המזונות זה לא מוסכם עלי, רשום בהסכם שביהמ"ש יפסוק מזונות.

בית הדין: בשביל להמשיך את הדיונים צריך לקבוע תאריך לדיון.

האשה: זה שאמא שלי נותנת לי מחסה זה לא מובן מאליו אני לא עובדת רק עכשיו הבנות נכנסו לגנים ואני יכולה למצוא עבודה, גם את ה-3300 שאני דורשת [...].

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האיש: יש לי תדפיסים שאני נתתי לה כל חודש 2500 ש"ח. הכל אני מממן מא' עד ת', יש לי קבלות שאני קניתי לאמא שלי.

האשה: זה הטענה שלו שהוא פה בארץ הוא דואג לבנות והוא לא צריך לתת לי. יש לי חוגים, גנים, הבנות בגיל 3 ו-5. יש צהרון.

בית הדין: זה עתידי או בפועל?

האשה: אני לא יכולה להוציא הוצאות כי אין לי שקל בחשבון.

בית הדין: בשלב זה 3500 ש"ח נכתוב כהסכמה זמנית למזונות הבנות.

האיש: אין לי כבר הכנסה העסק שלי מפורק, 16 אש"ח טיסות שלהם, אלפי שקלים שנתתי לה, רק אתמול הלכתי לשכונה של הדתיים קניתי מא' עד ת'.

בית הדין: היום נקבע 3500 ש"ח כזמני.

האשה: על סמך מה, זה לא מקובל עליי אם אני רוצה לערער עליי. כתוב בהסכם שביה"ד יחליט.

בית הדין: בית הדין מחליט על סמך דיון.

האשה: אבל מה קורה עד אז.

חק"ש [=חקירת שמות]

האיש: אני רוצה שיהיה כתוב משמורת משותפת אני דיברתי עם [...] והוא אמר לי לא לוותר על זה.

בית הדין: אנחנו מתחילים את הגט, הגט לא תלוי בשום תנאי.

האיש: אני לא רוצה אחרי הגט, ואם היא תגיד לא והיא לא תסכים [...].

בית הדין: זה זכותה כן.

האיש: אני רוצה להתייעץ.

הבעל לאחר התייעצות.

האיש: טוב תרשום מה שצריך לרשום [...].

לאחר סידור גט

הצדדים מסכימים כי בעת הזו שהבעל עומד לקראת חזרה לאוסטרליה למספר חודשים, עד חזרתו ארצה, המשמורת תהיה אצל האם, עם חזרתו ארצה, אין מניעה שתוגש מיד בקשה למשמורת משותפת והבקשה תידון כמקובל.

הצדדים: מוסכם עלינו כהסכמה זמנית עד לפסק דין שיתקיים לאחר דיון כי דמי המזונות לשתי הבנות יעמדו על סך 3,500 ש"ח לחודש שיושלמו החל מה-1 לנובמבר 2017.

מפרוטוקול הדיון, ובפרט מסופו, עולה באופן ברור, שאין מדובר בהסכם גירושין רגיל, אלא בהסכמות זמניות על מנת שהצדדים יתגרשו טרם חזרת התובע לחו"ל, ושהסכמות זמניות אלו יהיו בתוקף עד שיתקיים דיון לאחר הגט.

לאור האמור, האסמכתא מפסה"ד בבית הדין הרבני הגדול תיק 1241751/2 עמוד 22 אינה רלוונטית, מאחר שאין מדובר בפשרה אלא בהסכמות זמניות בלבד, וכאמור לעיל.

כמו כן, אף מעיון בהחלטת ביה"ד ירושלים, נראה כן באופן ברור כדלהלן:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

סעיף ב' להחלטה הנ"ל, מתייחס לזמן שלאחר שובו של האב לישראל, לקיים משמורת משותפת, או הסדרי שהות מורחבים כפי שמתבצע בפועל.

סעיף ג' להחלטה הנ"ל, מתייחס אך ורק לזמן שהתובע נמצא בחו"ל, והוא משתכר ממון רב באופן יחסי, אך לא במצב הנוכחי, שהוא נמצא בישראל, ויש לו קשיי פרנסה משמעותיים ואף בעיות רפואיות, ומתקיימים הסדרי שהות מורחבים ביותר.

לאור האמור, אין ספק, שהחלטת ביה"ד ירושלים לפסיקת מזונות שתי הקטינות בסך 3,500 ש"ח לחודש, הייתה זמנית בלבד, ואיננה מהווה בסיס לפסיקתנו הנוכחית.

על כן, טענת ב"כ האישה המקדמית, שעל פי ההסכם הנ"ל, לא ניתן לדון בהפחתת מזונות אלא אך ורק בהגדלתן, משוללת כל יסוד ונדחית על הסף.

כמו כן, טענתה שאין שינוי נסיבות, כלל לא רלוונטית, כי כאמור, יש צורך בשינוי נסיבות רק כאשר יש הסכם גירושין המקבל תוקף של פס"ד ורוצים לשנותו. אך במקרה שלנו, כאמור, אין כלל הסכם גירושין, ורק החלטה למזונות זמניים, ויש צורך להכריע בטענות הצדדים בעניין המזונות, ובפרט, שכפי שנראה, אכן יש שינוי נסיבות מהותי שבגינו יש לחשב באופן שונה את דמי המזונות.

אמנם, לא ניתן להתעלם מכך, שבמועד החלטת ביה"ד הנ"ל, הייתה הסכמה למזונות זמניים בסך 3,500 ש"ח. ומאחר שבמזונות ילדים אין את הכלל של "עולה עמו", בהכרח, נכון לזמן ההחלטה, האם הייתה זקוקה לסך מזונות הנ"ל על מנת לכלכל ולגדל את שתי הקטינות. אף לדעת ביה"ד ירושלים, דמי המזונות הנ"ל לא היו מזונות לא סבירים, שאם לא כן, ביה"ד לא היה פוסק מזונות גבוהים מעבר לצרכי הילדים.

כלומר, בבואנו לפסוק מזונות של שתי הקטינות, עלינו לבחון את הצרכים של שתי הקטינות והיכולות של ההורים נכון לעת הזאת, אך לא נוכל להתעלם לגמרי ולא להתייחס כלל להסכם הנ"ל, שהוא ישמש כבסיס לצורכי הבנות כיום.

ב. ההליך שהתנהל בפנינו

בתאריך י' באב תשפ"א (19.7.2021), התקיים דיון בעניין תביעת האב להקטנת מזונות, והתקבלה ההחלטה הבאה למחרת:

"על הצדדים להגיש סיכומים תוך 14 יום אשר יועברו לתגובת הצד השני תוך 7 ימים כאשר ימי הפגרה במניין הימים."

הסיכומים הוגשו באופן מידי רק על ידי האישה.

עקב אי שיתוף פעולה של האב, שבחר שלא להגיש סיכומים, וכן מאחר שהאם פתחה תיק הגדלת מזונות בגין מדור, הצדדים הוזמנו לדיון נוסף בתאריך כ' בחשון תשפ"ב (26.10.2021), בניסיון להגיע לפשרה מוסכמת, אך ללא הצלחה, כאשר כל צד "מתבצר בעמדותיו" וטוען "כולה שלי".

על כן, עלינו להכריע בשתי התביעות, הן של האב להקטנת מזונות, והן של האם להגדלת מזונות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ג. עקרונות בפסיקת מזונות

לפני שניכנס "לגופם של דברים" מן הראוי לפתוח בהקדמה עקרונית ובסיסית:

אין ספק שהאב חייב במזונות הקטינות כולל שאר הוצאות הנלוות לטובת הקטינות.

אך כאשר האב עובד ומשתכר בהתאם לכישוריו, בכל פסיקה למזונות ילדים, יש לבחון אם לאחר פסיקת המזונות ובחינת שאר הוצאות האב, יישאר לו מספיק כסף על מנת שיוכל לכלכל את עצמו כראוי. דהיינו, אמנם האב חייב במזונות הקטינות וכאמור לעיל, אך אין "חוב" למוטט אותו ולהביאו לקריסה כלכלית, או לגרום לו "למות ברעב".

יסוד הדברים, מובא בשו"ע חושן משפט (סי' צז סעיף כג-כד) בענין בעל חוב שאין בידו כדי לפרוע את חובותיו, וז"ל:

"מסדרין לבעל חוב כיצד אומרים ללוה הבא כל המטלטלין שיש לך [...] ונותנין לו מהכל מזון ל' יום כבינוני שבעיר אע"פ שאכל תחילה כעני, וכסות שנים עשר חודש [...] ומטה ליישב עליה וכסות ומצע שאר צרכי המטה הראוים לו לישן עליהם ואם היה עני מטה ומפץ לישן עליו, ואין נותנים כלום מאלו לאשתו ולבניו אע"פ שהם קטנים שהוא חייב במזונותיהם [...]"

אין צריך לומר שלא תטול אשתו מזונותיה להבא אלא אפילו תפסה מנכסי בעלה כגון שהלך למדינת הים ותפסה מנכסיו שתזון מהם מוציאין מידה ונותנים למלוה שאין לאשה מזונות לא מקרקעי ולא ממטלטלי עד שיפרע המלוה אפילו היתה קודמת."

ומובא שם בסמ"ע (ס"ק נז), וז"ל:

"עייין פרישה שם כתבתי והוכחתי דאפילו למ"ד שארה דכתיב בתורה פירושו מזונותיה [...] נמצא שגם הן דאורייתא, אפילו הכי, המלוה המאוחר לנישואיה הוא קודם לה מפני שהתורה לא חייבו ליתן לה מזונות אלא כשיש לו ואז תאכל היא עמו ותהא כגופו, משא"כ זה שאין לו, ואף המזונות ל' יום שנותנין לו הוא משל המלוה ומשל המלוה צותה התורה לפרנסו ל' יום לו ולא לה אלא שמדרבנן חייב להשתדל לה מזונות אף שאין לו."

דהיינו, כאשר באים לחייב את האב במזונות הקטינות כשהן אצל האם, עלינו לדאוג שיישארו לאב מזונות סבירים לצורך כלכלת הבנות גם כשהן אצלו, ולאחר שיפרנס את בנותיו, יש צורך שיוכל לכלכל את עצמו באופן סביר ובסיסי "כבינוני" שבישראל, שאינו עשיר ואינו עני.

אם לאחר שנחייב אותו במזונות הילדים, ולאחר שישלם את הוצאות הבנות כאשר הן נמצאות עמו כמעט חצי חודש, לא יישאר לו לצורך החזקת עצמו, יהיה דינו כבעל חוב, שיש צורך לפרנסו ולדאוג לכלכלת עצמו, לפני שמשלמים את הוצאות מזונות ילדיו, ויש לו דין קדימה עליהם.

אף אם נחייב אותו במזונות ילדים, באופן שלא יהיה בידו לפרוע ויצטרך לקחת הלוואה לצורך פירעון החוב, לפי האמור לעיל, למלוה יש דין קדימה על מזונות אישה וודאי מזונות ילדים, על כן, ככל שלאב לא יהיה מהיכן לשלם, אין טעם שייקח הלוואה לצורך כך, באשר לפי האמור, יצטרך להחזיר את ההלוואה לפני תשלום המזונות, ואם כן, אין מקום לפסוק מזונות שלא ניתן לממשן.

לאור האמור, על פי ההלכה, בכל פסיקת מזונות, יש צורך להשאיר לאב מזונות בסיסיים לצורך עצמו, וכאמור לעיל, שמסדרין לבעל חוב. דהיינו, מוטל עלינו לדאוג לבעל חוב-האב,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

שיהיו לו דמי קיום בסיסיים, וצרכים נוספים בסיסיים, על מנת לאפשר לו לחיות באופן בסיסי ונורמלי, לא כעשיר אך אף לא כעני.

מן הראוי להוסיף, שאם לאחר תשלום המזונות, לא יישאר לו כסף נוסף, האב יישאר "משועבד" למזונות הקטינות בלבד עד גיל 18 שנים, ובכל התקופה הזאת של כ-10 השנים הבאות, לא יהיה לו כלל כסף לצרכים נוספים מעבר לתשלום דמי המזונות, כגון לאפשר לו התחתן פעם נוספת, ויש להתחשב אף בעניין זה, בשיקול הדעת וההכרעה בעניין מזונות שתי הקטינות.

ד. שינוי נסיבות מהותי

אין ספק שבשני עניינים, הכנסות הצדדים והסדרי שהות, יש שינוי נסיבות מהותי בין הזמן שבו הצדדים התגרשו, אז נפסקו מזונות זמניים בסך 3,500 ש"ח לחודש, לבין "העת הזאת".

1. הכנסות הצדדים

התובע בזמן שהותו בחו"ל, עבד לפרנסתו והרוויח ממוך רב באופן יחסי, ועל כן, בזמן הסכם הגירושין, האישה טענה שסך של 3,500 ש"ח לחודש הינו נמוך יחסית לצורכי הבנות ושכרו של התובע. לעומת זאת, כיום התובע איננו עובד, ולדבריו יש לו בעיות רפואיות, שלא מאפשרים לו לעבוד באופן רגיל, ואף צרף אישור לכך. אמנם, לדברי האב, הוא נמצא כיום בקורס לנהגי אוטובוס, אך אף אם ימצא עבודה מסודרת כנהג אוטובוס, בשלב ראשון ובמשך כ-5 שנים ראשונות, הוא אמור להשתכר סך של כ-8,500 ש"ח נטו לחודש, ובכל מקרה, לא נראה שישתכר יותר מסך של 10,000 ש"ח נטו לחודש.

לטענת האישה, היא זקוקה לסך של 5,440 ש"ח לחודש למזונות ומדור לשתי הקטינות.

מאחר שהבנות נמצאות עם האב במשמורת כמעט משותפת (אם נוסף לאב שני ימים בחודש, תהיה משמורת משותפת לגמרי), אם טענת האם לסך ההוצאות הנ"ל היא נכונה ולא מופרזת, אזי באותה מידה יש לבחון את הוצאות האב לטובת הקטינות, שאמורה להיות שווה או כמעט שווה להוצאות האם.

אף אם נניח שעקב המשמורת הכמעט משותפת (ולא משותפת לגמרי כאמור לעיל), האב זקוק ל-4,500 ש"ח לחודש לצורכי הבנות ולא 5,440 ש"ח לחודש כפי דרישת האם, על כך, יש להוסיף את הוצאות האב לשכירות דירה שהן גבוהות בסך של 1,200 ש"ח לחודש לפחות משל האישה (לאור העובדה שהאם מקבלת הנחה בדיור ולא האב), והחלק היחסי של הבנות עומד על 480 ש"ח לחודש, ובנוסף לכך, לאב יש הוצאות נסיעה, לקחת ולהחזיר את הבנות מבאר שבע ל[...], לדבריו בסך של 1,500 ש"ח לחודש, סה"כ ההוצאות החודשיות של האב לצורכי הבנות עומדות על כ-6,500 ש"ח.

על כך יש להוסיף את הוצאות המדור לצורך עצמו, כולל שכירות דירה והוצאות החזקת דירה, בסך של עוד כ-2,500 ש"ח לחודש, ועוד הוצאות כלכלה ומזון לעצמו בסך של לפחות 1,000 ש"ח לחודש, סה"כ ההוצאות הבסיסיות של האב לצורכי הבנות ועצמו עומדות על 10,000 ש"ח לחודש, כאשר כאמור, הוא אמור להשתכר כנהג אוטובוס עד כ-8,500 ש"ח לחודש.

דהיינו, אם טענת האישה להוצאות לצורכי הבנות בסך של 5,440 ש"ח לחודש היא נכונה, עוד לפני שהאב אמור לשלם מזונות לבנות, הוא נמצא ביתרת חובה בסך של כ-1,500 ש"ח לחודש, ואף אם ישתכר 10,000 ש"ח לחודש, יישאר עם משכורת ללא יתרת זכות כלל, וכאמור

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לעיל, ככל שכתוצאה מחיוב במזונות, יהיה לאב חוב לבנק, גביית החוב על ידי הבנק קודמת למזונות הקטינות, ולא יישאר ממה לגבות מזונות.

לאור האמור, עומדות בפנינו שתי אפשרויות:

- (1) טענת האם למזונות הנ"ל נכונה, וכאמור לעיל, לא יהיה ניתן לגבות כלל מזונות.
- (2) טענת האם למזונות הנ"ל איננה נכונה וההוצאות נמוכות בהרבה, ובפרט, שמדובר בהוצאות של קצת יותר מחצי חודש בלבד.

מתוך בחינת רשימת ההוצאות שהוגשה על ידי ב"כ האם, ומאחר שמדובר במשמורת כמעט משותפת, נראה לומר שהאפשרות השניה היא הנכונה, ועל פיה נפסוק את הדין.

נראה להכריע שההוצאות הריאליות הכוללות של האם לצורכי הקטינות בהתחשב בכך שהבנות נמצאות עם האם קצת יותר מחצי שבוע, הינן פחות מ-3,000 ש"ח לחודש ולא 5,440 ש"ח לחודש כפי תביעת האם. לפי האמור, ההוצאות הריאליות של האב לטובת הקטינות הינן פחות מ-2,400 ש"ח לחודש.

2. הסדרי שהות

בזמן שהצדדים התגרשו, התובע התגורר בחו"ל, והקטינות היו במשמורת בלעדית של האם, ללא הסדרי שהות כלל, והעלות הכלכלית שהוטלה על האם בגין הקטינות הייתה גבוהה מאד.

אף החלטת ביה"ד בירושלים לחיוב מזונות בסך של 3,500 ש"ח לחודש, התבססה על כך, שהאם הייתה משמורנית יחידה על הבנות וכלל לא התקיימו הסדרי שהות עם האב, ועקב כך, ההוצאות שהוטלו על האם היו גבוהות בהתאם.

כיום, הקטינות נמצאות במשמורת כמעט משותפת. עלות ההחזקה של הקטינות בזמן שהותן עם האב הינו גבוה, ומצד שני, עלות ההחזקה והכלכלה של האם בזמן שהקטינות שוהות אצלה, ירדה באופן משמעותי ביותר. אם בעבר הייתה צריכה לממן את צרכי הבנות במשך כל החודש, כיום היא צריכה לממן את צרכי הבנות במשך קצת יותר מחצי חודש בלבד.

ה. טענות האשה להכנסות האב

האשה טוענת שהאב צבר ממוץ רב באוסטרליה, ואף אם כיום לא עובד, יש לו כסף רב לשלם לאישה דמי מזונות הקטינות.

עוד האם טוענת כי הכנסות האב גדולות מכפי שהוא מציג, שהרי המחזור בחשבון העסקי האוסטרלי כ-10,000 ש"ח לחודש, מלבד הכנסות שיש לו בארץ.

האב מכחיש זאת מכל וכל, וטוען שהכספים שנכנסו לחשבון במשך מספר חדשים הינם כספי הלוואה שהחזיר לו אחיו, וכן כספים שניתנו לקמחא דפסחא, ושאינן לו כלל הכנסות באוסטרליה. מ"מ, אין להתעלם שלפי התדפיסים החלקיים שהגיש יש מחזור כספים של כמה אלפי ש"ח לחודש בחשבונו באוסטרליה, אם כי לא התברר מהות הכספים.

לעניין זה, מן הראוי להבהיר, שלא הוכח שאכן האב ממשך בעסקיו או שמקבל כספים מאוסטרליה בגין עבודות שבוצעו שם, והכלל ההלכתי אומר: "המוציא מחברו עליו הראיה". אמנם לאישה טענות, אך לא הרימה את נטל ההוכחה לאמת את דבריה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לפי דיווחי המס באוסטרליה, ההכנסות ברוטו של העסק (לפני ניכוי הוצאות) עמדו בשנת 2018 (היינו סוף יוני 2018) על סך 52,325 דולר אוסטרלי (כ-125,000 ש"ח); בשנת 2019 על סך 27,243 דולר (כ-65,000 ש"ח); ובשנת 2020 עד סך 12,672 דולר (כ-30,000 ש"ח). בשנת 2020, הנטו לאחר ניכוי הוצאות, הפסדים ומס הכנסה היה 74 דולר (כ-170 ש"ח) בלבד. ניכרת בשנים אלו ירידה תלולה בהכנסות, עד שבשנת 2020 העסק כמעט ולא הניב רווח כלשהו.

לאור האמור, טענת האם, שיש לאב ממון רב מאוסטרליה, מחד גיסא לא הוכחה ולא ניתן להתייחס אליה במסגרת החלטתנו למזונות הקטינות. מאידך גיסא גם האב עצמו לא צירף רצף תדפיסי חשבון בשנת 2021 על אף שהדבר התבקש דבר שגרם לעיכוב מתן פסק הדין.

יש להדגיש כי התדפיסים שהוגשו ע"י האב הם חלקיים, והיה מקום לדחות את תביעתו להפחתת מזונות לסך של 1,200 ש"ח בלבד מכמה טעמים:

(א) קריסת עסקי האב בחו"ל כבר הוזכרה בזמן ההסכם הזמני אליו הסכימו הצדדים טרם מתן הגט, ובכל זאת הסכימו לסך מזונות של 3,500 ש"ח לחודש.

(ב) יש מקום לברר האם האישה ו/או הקטינות מוחזקות בגובה המזונות מחמת ההסכם שקיבל תוקף פס"ד. דהיינו, לאור האמור לעיל, בשינוי המשמעותי בהסדרי השהות: כ-2,000 ש"ח לחודש.

(ג) ניתנו לאב מספר הזדמנויות להביא מסמכים, והיה עליו להראות רצף תדפיסי חשבונות הבנק בחו"ל. הטענה שהכנסות אלו בגובה כ-10,000 ש"ח לחודש במשך שני חודשים הינן בגין קמחא דפסחא והחזר הלוואות, אינה פוטרת אותו מלהגיש רצף של תדפיסי חשבונות חו"ל.

לאור האמור, אמנם האישה לא הוכיחה את טענותיה שהאב עדיין משתכר ממון רב בגין עבודותיו באוסטרליה, אך מצד שני, טענתו של האב, שאין לו כלל הכנסה (עד שיתחיל לעבוד כנהג אוטובוס), נדחית, וכאמור לעיל, שכלל לא הוכח שאינו מקבל מאוסטרליה סך של כ-10,000 ש"ח לחודש, ויש לו ממה לשלם את דמי מזונות הבנות עד שיתחיל לעבוד באופן מסודר וקבוע.

כאמור לעיל, מאחר שלמעשה ההחלטה במקרה שלפנינו, מבוססת על הנימוקים והיסודות לעיל, ולאור השינוי בהסדרי השהות מאז חזרתו לארץ, אין נפקות ממשית בנ"ל ואין מקום להאריך בכך.

ו. החלטת ביה"ד ירושלים

ביה"ד ירושלים פסק מזונות שתי הקטינות סך של 3,500 ש"ח לחודש. כאמור לעיל, דמי המזונות הנ"ל התבססו על כך, שהקטינות נמצאות אצל האב בלבד, ללא הסדרי שהות כלל. אך כיום, שהסדרי השהות הם באופן שהבנות נמצאות אצל האם כ-17-18 ימים בחודש, לפי חלוקה זאת, סך המזונות הינו כ-2,000 ש"ח לחודש, וללא קשר למצבו הכלכלי של האב.

ז. הכרעה למעשה

בבואנו להכריע בתביעות השונות, ולאחר בחינת כל ההיבטים האמורים לעיל, מסקנתנו כדלהלן: כאמור לעיל, ב-5 השנים הקרובות, האב אמור לקבל שכר חודשי של 8,500-10,000 ש"ח לחודש.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לאחר בחינה מדוקדקת בפירוט ההוצאות והחשבונות שהוגשו ע"י האם ובחינת גובה ההוצאות הריאלי עבור כלכלת שתי הקטינות במשך הזמן בו הן שוהות עם האם, ולאור העובדה שהקטינות נמצאות אצל האב כמעט כשבועיים בחודש, יש לקבל את תביעת האב להפחתת גובה המזונות.

אמנם הוצאותיה של האם בתשלום שכ"ד הינן חודשיות, ואינן פוחתות בשל העובדה שהבנות שוהות אף עם האב, מכל מקום, ההוצאות עבור כלכלת הבנות פחתו באופן ניכר.

לפיכך, ובהתחשב בהוצאות שיש לאב לצורך אירוח הבנות בביתו וכן ההוצאות שיש לו בגין הדירה, שכר דירה והחזקת הדירה, וכן עלות הנסיעות לקחת ולהחזיר את הקטינות, כאשר אנו מצמצמים הוצאות אלו למינימום, ועל מנת שיישארו בידו מזונות בסיסיים לקיום, ובהתחשב בכך שהאב חייב במזונות הקטינות וכל שאר ההוצאות לטובת הקטינות, יש לחייב את האב במזונות שתי הקטינות כולל שאר הוצאות נלוות והוצאות חינוך סך של 1,800 ש"ח לחודש, וכן לחייב במדור סך של 700 ש"ח לחודש.

סה"כ על האב לשלם לאם סך של 2,500 ש"ח לחודש, וכן מחצית הוצאות רפואיות חריגות שאינן מכוסות על ידי הביטוח הרפואי המשלים.

(מן הראוי להבהיר, שהסכום הנ"ל, אינו רחוק מהסכום שאותו הערכנו כמגלם את צורכי הבנות, סך של פחות מ-3,000 ש"ח לחודש וכן כמעט תואם את החלטת ביה"ד ירושלים וכאמור לעיל).

ח. החלה למפרע

האב פתח תיק הקטנת מזונות בתאריך 29.6.2021. האם פתחה תיק הגדלת מזונות כולל מדור בתאריך 26.10.2021.

לאחר העיון, חיוב המזונות בסך 2,500 ש"ח יחול ממועד פתיחת תיק הקטנת מזונות, כלומר מתאריך 1.7.2021. אמנם האם פתחה תיק הגדלת מזונות ומדור רק בתאריך 26.10.2021, אך מאחר שלדבריה, החלה לשכור דירה שנתיים לפני כן, ומאחר שדמי המזונות עמדו על 3,500 ש"ח לחודש, על כן, אנו קובעים שעל האב לשלם סך של 2,500 ש"ח החל מתאריך 1.7.2021.

מסקנה

לאור כל האמור קובע ביה"ד:

א. האב חייב סך 2,500 ש"ח לחודש לשתי הקטינות, כולל הוצאות מדור הקטינות. סכום זה כולל את כל צורכי הקטינות פרט להוצאות רפואיות חריגות.

ב. מועד התשלום הנ"ל בסך של 2,500 ש"ח החל מתאריך 1.7.2021.

ג. בנוסף, על האב לשלם מחצית הוצאות רפואיות חריגות מהתאריך הנ"ל.

ד. להוציא פס"ד למזונות בהתאם.

ה. לסגור את התיקים.

פס"ד דין מותר לפרסום לאחר השמטת פרטי הזיהוי של הצדדים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ניתן ביום י"ב באדר ב' התשפ"ב (15/03/2022).

הרב אברהם צבי גאופטמן

הרב עובדיה חפץ יעקב

הרב אהרן דרשביץ – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה